

POŠTOVANI POLJOPRIVREDNI PROIZVOĐAČI I DRAGI GLEDAOCI DOBRO DOŠLI U „ZELENU PROGNOZU“
DANAS VAS INFORMIŠEMO O MOLJCU PARADAJZA I MERAMA NJEGOVE KONTROLE U ZATVORENOM PROSTORU

.....

MOLJAC PARADAJZA (*Tuta absoluta*)

MOLJAC PARADAJZA JE ŠTETOČINA POREKLOM IZ JUŽNE AMERIKE. U EVROPI JE PRVI PUT REGISTROVANA U ŠPANIJI 2006. GODINE I DO DANAS SE PROŠIRILA U VEĆINU EVROPSKIH ZEMALJA. U NAŠOJ ZEMLJI PRVI PUT JE REGISTROVANA 2011. GODINE I DANAS PREDSTAVLJA NAJZNAČAJNIJU ŠTETOČINU U PROIZVODNJI PARADAJZA U ZATVORENOM PROSTORU.

SLIKA 1. ODRASLE JEDINKE, JAJA I LARVA MOLJCA PARADAJZA

PARADAJZ JE UGROŽEN OD MOLJCA PARADAJZA U SVIM FAZAMA RAZVOJA, OD RASADA DO BILJAKA U PLODONOŠENJU.

ŠTETE PRIČINJAVAJU LARVE KOJE SE HRANE SVIM NADZEMNIM DELOVIMA BILJAKA. NA LISTOVIMA PRAVE KARAKTERISTIČNE MINE HRANEĆI SE MEZOFILOM OSTAVLJAJUĆI EPIDERMIS NETAKNUT. PLODOVI SU UGROŽENI U SVIM FAZAMA RAZVOJA, OD ZAMETANJA DO BERBE. NAPADNUTI PLODOVI SU UPRLJANI IZMETOM I PODLOŽNI SU INFEKCIJAMA RAZLIČITIH PROUZROKOVAČA TRULEŽI, ŠTO DOVODI DO SMANJENJA KVALITETA I GUBITKA NJIHOVE TRŽIŠNE VREDNOSTI.

SLIKA 2. OŠTEĆENJA NA LISTOVIMA USLED ISHRANE LARVI MOLJCA PARADAJZA

OVA ŠTETOČINA IMA VISOK REPRODUKTIVNI POTENCIJAL. LARVE NE ULAZE U DIJAPAUZU DOKLE GOD IMA HRANE, TAKO DA U ZATVORENOM PROSTORU GDE SE TOKOM CELE GODINE PROIZVODI PARADAJZ, OVA ŠTETOČINA MOŽE RAZVITI 10 DO 12 GENERACIJA GODIŠNJE.

SLIKA 3. OŠTEĆENJA OD MOLJCA PARADAJZA NA PLODOVIMA

NA FEROMONSKIM KLOPKAMA KOJE SU POSTAVLJENE U USEVE PARADAJZA REGISTRUJU SE VISOKE BROJNOSTI ODRASLIH JEDINKI MOLJCA PARADAJZA. VIZUELNIM PREGLEDOM BILJAKA PARADAJZA U ZATVORENOM PROSTORU, IZ DRUGE SADNJE, REGISTROVANO JE PRISUSTVO LARVI I MINA NA LIŠĆU, USLED NJIHOVE ISHRANE.

SLIKA 4. ULOVI ODRASLIH JEDINKI MOLJCA PARADAJZA NA FEROMONSKOJ KLOPCI

SLIKA 5. LARVE MOLJCA PARADAJZA NA LISTU

SADA JE VEOMA VAŽNO SPROVESTI SVE RASPOLOŽIVE MERE BORBE KAKO BI SE SPREČILO DALJE PODIZANJE POPULACIJE OVE ŠTETOČINE I U ODSUSTVU ADEKVATNIH MERA SPREČILO PROPADANJE PROIZVODNJE.

SLIKA 6. ŠTETE OD MOLJCA PARADAJZA

MERE KONTROLE

MERE KONTROLE MOLJCA PARADAJZA SU VEOMA SLOŽENE NAROČITO IMAJUĆI U VIDU DA JE U SVIM ZEMLJAMA GDE JE OVA VRSTA INTRODUKOVANA I GDE JE POSTALA EKONOMSKI ZNAČAJANA ŠTETOČINA, PRIMENA INSEKTICIDA DRASTIČNO POVEĆANA A BROJ INSEKTICIDNIH TRETMANA JE TOKOM JEDNE SEZONE IZNOSIO I DO 30. TAKAV PRISTUP U ZAŠTITI PARADAJZA OD OVE ŠTETOČINE JE NEPRIHVATLJIV I HEMIJSKE MERE ZAŠTITE TREBA DA BUDU SAMO KOREKTIVNE MERE. ZA SUZBIJANJE OVE ŠTETOČINE KLJUČNO JE KONTINUIRANO SPROVOĐENJE SVIH RASPOLOŽIVIH NEPESTICIDNIH MERA KONTROLE POPUT:

- POSTAVLJANJE FEROMONSKIH KLOPKI ZA REGISTROVANJE PRISUSTVA I PRAĆENJE NIVOA POPULACIJE, A TAKOĐE I ZA IZLOVLJAVANJE IMAGA
- POSTAVLJANJE VODENIH KLOPKI SA KOJIMA JE MOGUĆE JOŠ MASOVNIJE IZLOVLJAVANJE IMAGA

SLIKA 7. KLOPKA ZA MASOVNO IZLOVLJAVANJE ODRASLIH JEDINKI

- POSTAVLJANJE MREŽE PROTIV INSEKATA NA ULAZ U OBJEKAT, KAO I NA MESTA ZA PROVETRAVANJA OBJEKTA
- UNIŠTAVANJE INFESTIRANIH BILJNIH DELOVA
- UNIŠTAVANJE KOROVA
- BIOLOŠKA BORBA TJ. UPOTREBA PRIRODNIH NEPRIJATELJA. VEOMA EFIKASNE STENICE PREDATORI U KONTROLI MOLJCA PARADAJZA SU ***Macrolophus pygmaeus*** I ***Nesidiocoris tenuis***. ODRASLE JEDINKE I LARVE OVIH STENICA SE HRANE JAJIMA I LARVAMA MOLJCA PARADAJZA. NA NAŠEM TRŽIŠTU POSTOJI NEKOLIKO KOMERCIJALNIH PREPARATA SA OVIM STENICAMA POPUT MIRACLE, NESIBUG I DRUGI.

SLIKA 8. PREDATORSKA STENICA *Nesidiocoris tenuis* NA LISTU PARADAJZA

PORED NEPESTICIDNIH MERA, PREPORUČUJE SE I PREGLED BILJAKA NA PRISUSTVO MOLJCA PARADAJZA. UKOLIKO SE UOČI PRISUSTVO OVE ŠTETOČINE, PREPORUČUJE SE PRIMENA NEKOG OD REGISTROVANIH INSEKTICIDA UZ OBAVEZNO POŠTOVANJE PROPISANE KARENCE:

PREPARAT	AKTIVNA MATERIJA	DOZA	KARENCA
CORAGEN 20 SC	HLORANTRANILIPROL	0,175-0,2 L/HA	1 DAN
AVAUNT 15 SC	INDOKSAKARB	0,17-0,25 L/HA	3 DANA
AMPLIGO 150 ZC	HLORANTRANILIPROL + LAMBDA-CIHALOTRIN	0,4 L/HA	3 DANA

UKOLIKO SU U PLASTENIKU PRISUTNI KORISNI ORGANIZMI, PRILIKOM PRIMENE INSEKTICIDA PREDNOST TREBA DATI SELEKTIVNIM PREPARATIMA KOJI ĆE OČUVATI POPULACIJU KORISNIH STENICA.

.....
POŠTOVANI POLJOPRIVREDNI PROIZVOĐAČI I POŠTOVANI GLEDAOCI, DETALJNIJE INFORMACIJE O POJAVI ŠTETNIH ORGANIZAMA I MERAMA KONTROLE MOŽETE POGLEDATI NA SAJTU PROGNOZNO IZVEŠTAJNE SLUŽBE ZAŠTITE BILJA VOJVODINE WWW.PISVOJVODINA.COM